

Kulturális koncepció tervezet

Készítette: Papp Ákos intézményvezető, Kossuth Lajos Községi Ház és Könyvtár

A koncepció Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. és a közművelődési törvény (1997. évi CXL. tv) valamint egyéb hatályos jogszabályok figyelembevételével került előkészítésre.

Üröm Önkormányzata feladatának tekinti a helyi kulturális élet lehetőségeinek biztosítását, a közművelődés támogatását.

Rendelkezésre álló jogszabályok: A fent említett törvények mellett a 35/2004 (XII. 06) Kt. rendelet a helyi közművelődési feladatok ellátásáról, valamint a 20/2018-as EMMI rendelet.

A község közművelődési koncepciójának megalkotását az alábbi tényezők teszik szükségessé:

- a legutóbbi közművelődési rendelet hatályba lépésétől eltelt időszakban a község társadalmi és szociális valamint gazdasági helyzetében végbement változások
- a lakosság igénye a közművelődési szinterek változására, változtatására:
új közösségi terekre van szükség és ez a jövőben az új Művelődési Ház megépítése, amennyiben ez nem lehetséges a jelenlegi épület komplex felújítása. Hosszú távon azonban (tíz-tizenöt éves távlat) mindenképpen új épület építése szükséges , hogy a mai elvárásoknak megfeleljünk.
- a közművelődési infrastruktúra fejlesztésének szükségszerűsége
- a településközpont jelleg további erősítése

A koncepció elkészítésekor fontos áttekinteni, hogy a községben a közművelődési tevékenységeknek és folyamatainak milyen sajátos jellemzői vannak, milyenek a helyi társadalom alapvető jellemzői, amelyben ezek a folyamatok zajlanak.

Indokolt a település történelmi és kulturális hagyományainak, a jelen eseményeinek és létrehozott értékeinek számbavétele. A koncepció elkészítésénél nem hagyjuk figyelmen kívül a falu természeti adottságait, főbb gazdasági és természeti jellemzőit.

Üröm Község kulturális koncepciójának célja hogy kijelölje a következő 5 évre, a 2023-2028 közötti időszakra a Község kulturális politikáját, stratégiai prioritásait és cselekvési irányait.

Cél a helyi közművelődési tevékenységnek a társadalmi kihívásoknak megfelelően történő adaptálása a helyi viszonyokra. A közművelődési feladatellátás közösen az intézményekkel, és társadalmi szervezetekkel valósul meg. Fontos, hogy a mindenkori önkormányzati vezetés elkötelezett legyen a szélesebb társadalmi közegben érvényesülő közművelődési céljainak éppen a jelen koncepció által történő megvalósításában. A koncepció sikerének feltétele, hogy az Önkormányzat, szakmai területek, kulturális, művészeti és civil szervezetek –tehát mindenki, aki tenni akar a község kulturális életéért – a kulturális koncepció céljait megértse és segítse. Közép és hosszú távú cél, hogy a koncepció a község társadalmi stratégiájának meghatározó eleme legyen.

Az Önkormányzat, a helyi intézmények, a civil szerveződések és a magánszemélyek kulturális tevékenysége egy jól átgondolt és összehangolható program mentén valósulhasson meg.

Egy község önálló arculatát jelentős részben az ott folyó kulturális tevékenységek összessége adja, ezért a koncepció lényegének a község arculatának tekinti. Ezen elgondolás mentén számtalan községnek született meg az arculata- image (logó, kiadványok, országos hírű programok stb.) -, melynek óriási előnye, hogy erősíti a lokálpatrióta szemlélet kialakulását.

Alapelvek:

A kulturális értékek megismerése, a hagyományok őrzése, a közösségi együttlét élményének és szerepének támogatása közös érdek. E közös cél eredményes megvalósulása érdekében az Önkormányzat fontosnak tartja:

- az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási lehetőségek megteremtését,
- Üröm környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárását, megismerését a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása érdekében,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más (kisebbségi kultúra) értékeinek megteremtését, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozását,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek és egyéni tevékenységek támogatását,
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének közösségi életének érdekérvényesítésének segítségét,
- a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítségét,
- a szabadidő kulturált eltöltéséhez a feltételek biztosítását,
- egyéb művelődést segítő lehetőségek megteremtését,
- az olvasó lakosok művelődési, szórakozási igényének támogatását, biztosítását és az ehhez kapcsolódó könyvtári fejlesztések megvalósítását, mindazokon túl is, amelyeket magasabb szintű jogszabályok előírnak.
- az olvasás, a könyvtárhasználat népszerűsítését, különösen a fiatalabb korosztályok körében.

Szükségesnek tartja:

az iskola előtti korosztály, az iskoláskorú, fiatalkorú korosztály, a felnőtt korosztály, az idős korosztály kulturális és szabadidős tevékenységéhez szükséges feltételek biztosítását,

- az alkotó működési közösségek számára a működési feltételekről való gondoskodást,
- nemzeti és állami ünnepeink méltó megrendezését,
- az Ürömon tevékenykedő civil szervezetek közművelődési munkájának segítségét,
- a hagyományok őrzését, ápolását,
- az új kulturális, közművelődési kezdeményezések felkarolását.

Segíti azokat az intézményeket és szervezeteket, amelyek:

- részt vállalnak a modernizáció, innováció megkívánta nyelvismeret, általános műveltség megszerzésének segítségével,
- bekapcsolódnak a „lokálpatrióta” tudat kialakítását célzó helytörténeti, hagyományőrző és teremtő kulturális tevékenységbe,
- segítik a népművészet, a népzenei és néptánc, valamint általában a népi kultúra értékeinek megőrzését és fejlesztését, támogatja a néprajzi ismeretek bővítését.
- elősegítik a természettudatos szemlélet kialakulását, a természeti környezet megóvását,
- pártolják az épített környezet, tárgyi és szellemi örökség védelmét,
- részt vesznek a szociokulturális, az egészségügyi felvilágosító-megelőző és a mentálhigiénés, járványmegelőző munkában, a járványok okozta károk enyhítésében.
- segítik a helyi kisebbség kultúrájának ápolását, fejlesztését,
- gondoskodnak a gyerekek, diákok szünidei és szabadidős programjáról
- hozzájárulnak a helyi komolyzenei hangversenyélet további fejlesztéséhez
- segítik az idős korosztály kulturált szabadidő eltöltését.

Az Önkormányzat az alapelvek megvalósítása érdekében meghatározza általános célkitűzéseit, a közművelődési, közösségi,

művészeti feladatot ellátószervezetek működéséhez kapcsolódó konkrét feladatait.

A koncepció egyben szervesen illeszkedik a 20/2018 (VII.9) EMMI miniszteri rendelethez, amely azokat az alapszolgáltatásokat sorolja fel, amelyeket a közművelődési intézmények látnak el:

- a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,
- b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,
- c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,
- d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,
- e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,
- f) a tehetséggondozás- és -fejlesztés feltételeinek biztosítása, valamint
- g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

A kulturális koncepció célja:

Üröm Község Önkormányzata a kultúrát, a lakosság életminőségét, életesélyeit, meghatározó tényezőjének tekinti. Szükségesnek tartja, hogy a kulturális élet lépést tartson a község fejlődésével, mely nem csupán a hagyományok ápolását, a meglévő programszerkezet megőrzését jelenti hanem a változó lakossági igényeknek való megfelelést is.

A közművelődési koncepcióban szükséges figyelembe venni a község kulturális hagyományait és jelenlegi személyi, anyagi, tárgyi feltételrendszerét.

Az Önkormányzat célja, hogy a közművelődési koncepció –a jelenlegi társadalmi-közösségi helyzet és a helyi jogszabályok figyelembe vételével kulturális élet résztvevőinek együttműködésével alakítsa ki a község közművelődési és kulturális életének irányítását, fogalmazza meg a feladatellátás kereteit, alapelveit és jelölje ki a fejlesztések irányát valamint az előrelépés lehetőségeit.

Az új közművelődési koncepció célja, hogy 2023-2028-re vonatkozóan meghatározza az Önkormányzat közművelődés-fejlesztési feladatait, annak ellátási kereteit, figyelembe véve a helyi társadalomban, gazdaságban és intézményi infrastruktúrában végbement változásokat és Üröm Község művelődési igényeit, mind a közművelődés intézményes tevékenységét, mind pedig a civil szerveződésekkel illetően ápolja a közösségi hagyományokat. Fejlessze a tradíciókat szem előtt tartva a település azon kulturális erőforrásait, melyek kulturális téren fejlődést jelenthetnek, mely alapot adhat a község önálló arculatának megteremtéséhez. Továbbá célja legyen, hogy meghatározza és a közművelődési tevékenységbe bevonja a községben aktívan tevékenykedő civil szervezetek közművelődésben betöltött szerepét, működésük kereteit.

Helyzetelemzés

Üröm Község Önkormányzata 35/2004 (XII.06) Kt. rendeletet alkotott a helyi közművelődési feladatok ellátásáról. Ez a rendelet, bár néhányszor módosítva lett az utóbbi húsz ében már elavult ezért célszerű, ha a fenntartó már rövid távon új rendeletet, alkot, azonban addig a meglévő rendelet személetét tekintjük irányadónak.

A rendelet célja, hogy az Üröm Község polgárainak szem előtt tartva meghatározza az önkormányzat közművelődési feladatait, azok ellátási formáit, finanszírozásának formáját és mértékét.

Az Önkormányzat kinyilvánítja, hogy Üröm Község minden polgárának joga van kulturális örökségünk megismeréséhez és elsajátításához, személyiségének és művelődés általi fejlesztéséhez, valamint a kulturális értékek birtokbavételéhez szükséges esélyegyenlőséghez. Ezek biztosítását az Önkormányzat felelősségteljes feladatának tekinti.

Cselekvési program

-A kultúra gyakorlásához való jog biztosítása kialakult állami felelősség, ugyanakkor a helyi Önkormányzat feladata.

- Üröm Önkormányzata eddig is feladatának tartotta a helyi közművelődés és kultúra támogatását.
- A kulturális szerves része a kulturális területre vonatkozó stratégiai célok megvalósításának, ehhez kapcsolódóan a megfelelő finanszírozás kialakításának.
- A koncepció figyelembe veszi a kultúrára és a művelődésre irányuló általános emberi igényt, annak közösségi és egyéni céljait, és a község meglévő adottságait, hogy pozitív és hatékony szerepet vállaljon a kulturális jog gyakorlásához szükséges feltételek megteremtésében.
- Céljait közművelődési intézmények működtetésével, a nevelési-oktatási intézmények ez irányú törekvéseinek támogatásával, közművelődési megállapodásokkal, illetve a kulturális és közművelődési folyamatokban részt vállaló civil, egyházi és nemzetiségi szervezetekkel együttműködve valósítja meg.
- A kultúrához való jogok biztosítása érdekében alapvető fontosságúnak tartja, hogy a polgárok részére-kulturális tevékenységek folytatása céljából- hozzáférhetőek legyenek az önkormányzati fenntartású intézmények és közösségi színterek.
- Olyan kulturális jövőkép kialakítására törekszik, amely figyelembe veszi a magyar történelem kulturális örökségét és államiságunk több mint 1000 éve alatt kialakult hagyományait.
- Feladatának tekinti a nemzeti kultúra megőrzését, hagyományainak ápolását a magyarság önazonosság-tudatának megtartását, és ezen elvek közvetítését a jövő nemzedékeknek.
- Vallja, hogy a nemzetiségi és etnikai kisebbségek kultúrája a magyar kultúra szerves része, s hogy a községben élő német és más nemzetiségeknek elidegeníthetetlen joga önazonosságuk megőrzése és fejlesztése.
- Feladatának tekinti az egyetemes kultúra értékeinek támogatását.

Együttműködések:

Az Önkormányzat a kulturális célok megvalósítása érdekében kezdeményezi és támogatja a helyi kulturális intézmények szoros együttműködését a civil szervezetekkel. Az eddig megvalósult együttműködések fenntartásában a kölcsönös előnyök mentén és az állampolgárok kulturális javakhoz való hozzájutása érdekében továbbra is érdekelt.

Ehhez hasonlóan- költségvetési lehetőségei függvényében- támogatja a kulturális intézmények és a helyen működő történelmi, valamint a törvény alapján elismert egyházakkal az együttműködést a kulturális célok megvalósulása érdekében, figyelembe véve az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseit.

Végül ugyancsak fontosnak tartja az együttműködést a településen kívüli kulturális és civil szervezetekkel, a környező települések kulturális intézményeivel. Támogatja a meglévő kapcsolatokat és kezdeményezi új kapcsolatok kialakítását.

Kelt : Üröm, 2023. június 20.

